

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 5¹
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Galiojančios 2020-12-15 Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹ straipsnio kai kurios nuostatos diskriminuoja Lietuvos piliečius ir neužtikrina lygių galimybių. Apibrėžti išmokų dydžiai ir papildomos sąlygos neleidžia visiems savarankiškai dirbantiems asmenims gauti išmokas. Pavyzdžiui, žmogus lapkričio mėnesį susirgo Covid-19 liga, dėl tos priežasties nepirko verslo liudijimo, todėl praranda galimybę gauti išmoką, nes neatitinka 3 mėnesių reikalavimo dėl veiklos vykdymo. Kitas pavyzdys, kai dėl karantino metu buvo atšaukti renginiai, tokią veiklą vykdančias asmuo nepirko verslo liudijimo, bet dabar tai užkerta galimybę gauti 260 Eurų išmoką.

Kuomet Vyriausybė savarankiškai dirbantiesiems asmenims užkerta kelią vykdyti veiklą arba priima visuotinius draudimus, ji turėtų suteikti visas garantijas piliečių gyvenimo kokybei užtikrinti. Darbo kodekso 34 straipsnio 3 dalyje teigiama, kad „Darbo sutartyje šalys nustato darbo užmokesį per mėnesį (mėnesio algą) ar darbo valandą (valandinį atlygį), kuris negali būti mažesnis už Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą minimaliąją mėnesinę algą“, todėl Vyriausybės skiriama parama savarankiškai dirbantiems asmenims, jų veiklą sustabdymo laikotarpiu, turėtų būti lygi Vyriausybės patvirtintai minimaliam darbo užmokesčiui, o ne paramos dydžiui, prilygintam skurdo ribai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Lietuvos Respublikos Seimo narys Aidas Gedvilas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galioja 2020-12-15 Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta nuostata, kad savarankiškai dirbantieji paramą (260 Eurų) gali gauti tokiu atveju, jei "savarankiška veikla buvo registruota ne trumpesnę kaip 3 mėnesių laikotarpį per pastaruosius 12 mėnesių ir nebuvo išregistruota iki Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino, kurio metu nustatyti ūkinės veiklos apribojimai, paskelbimo dienos".

Šiuo metu 2020-12-15 Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹ straipsnio 2 dalyje "nustatyta išmoka savarankiškai dirbančiam asmeniui mokama kas mėnesį už praėjusį kalendorinį mėnesį ir yra lygi vienam einamųjų metų minimalių vartojimo poreikių dydžiui, apskaičiuotam Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka", kas atitinka apskaičiuotą skurdo ribą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma panaikinti 2020-12-15 Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintą nuostatą, jog „savarankiška veikla buvo registruota ne trumpesnę kaip 3 mėn.“. Siūloma formuluotė - "savarankiška veikla buvo registruota per 12 mėnesių iki Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino, kurio metu nustatyti ūkinės veiklos apribojimai, paskelbimo dienos ir nebuvo išregistruota.". Tokiu atveju daugiau savarankiškai dirbančių asmenų galėtų gauti išmokas uždraudus jiems užsidirbti.

Taip pat siūloma koreguoti 2020-12-15 Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5¹ straipsnio 2 dalį „Šiame straipsnyje nustatyta išmoka savarankiškai dirbančiam asmeniui

mokama kas mėnesį už praėjusį kalendorinį mėnesį ir yra lygi vienam einamųjų metų minimalių vartojimo poreikių dydžiui, apskaičiuotam Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka.“ ir nustatyti, kad išmoka savarankiškai dirbančiam asmeniui būtų lygi minimaliam darbo užmokesčiui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Teigiamai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymą, galiojančių teisės aktų keisti ar naikinti nereikės, papildomų teisės aktų priimti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projekto nuostatos atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti:

Nereikia.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti papildomos lėšos būtų reikalingos paramą išmokėti didesniai skaičiui savarankiškai dirbančių asmenų.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Skurdo lygis, Minimali Mėnesinė Alga, Savarankiškai dirbantys asmenys, Valstybės parama, išmokos.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo nariai

Aidas Gedvilas
Vigilijus Jukna
Viktoras Fiodorovas
Valentinas Bukauskas
Andrius Mazuronis
Ieva Kačinskaitė-Urbonienė
Vytautas Gapšys